

andere te zetten, wat neerkomt op het vervangen van een geval door een voorbeeld; begripsmatig omschrijven van wat hun functie is verwijderd zoozeer van die functie, dat men er soms alle begrip daarvan bij verliest. Wat bijv. *toch* beteekent is vóór alle omschrijving evident en kan desnoods met het voorbeeld van *desniettemin*, onderscheid voorbehouden, worden verduidelijkt. De begripsnaam: tegenstellende partikel eischt echter een kennis der taal boven het niveau, waarin *toch* zonder hinder functionneert. HOOGVLIET heeft in *Lingua* een leerzame opsomming van het onmiddellijk evident gebruik der Nederlandsche partikels, verenkeld en verbonden, gegeven, waarbij zelfs hij, die voor begripsnamen anders niet schuw is, ervan afziet, om equivalente omschrijvingen te leveren. Hij wenscht de omschrijvende beredeneering van de schakeeringen in het partikelgebruik te zien geschieden door kandidaten op een examen Nederlandsch <sup>21</sup>).

Een aanwijzing, hoe de functie der partikels in hare omschrijving kan overgaan, is er wel: zij spiegelen immers de beweging onzer subjectieve gevoeligheid, zij eischen dus expliciete beheersching van psychologische begrippen. Hun omschrijving neemt bij HOOGVLIET dan ook terecht den *ik*-vorm aan: *ook* = *ik* voeg er dit bij; *dus* = *ik* maak deze gevolgtrekking; *toch* = *ik* blijf gelooven of constateeren, enz. Volkomen onherkenbaar zijn die omschrijvingen niet voor wie de partikels zelf kent. Al wat met *ik* verbonden gezegd kan worden, heeft de evidentie der subjectieve gegevenheid. Zoolang wij niet vragen om begrippen daarvan is deze zonder probleem.

Welke afstand omschrijving door begrippen en taalverschijnselen scheidt, blijkt, als wij, de volgorde omkeerend, trachten uit de begripsomschrijving te herkennen, welke verschijnselen bedoeld zijn. Is de bedoeling der begripsomschrijving, dat zij de verschijnselen zelf is in hun eenheid, vervulbaar, dan moet het gelijk blijven, of wij de verschijnselen samenbrengen tot begrip of in het begrip het daaronder begrepene onderkennen. Het blijkt allerm minst gelijk te zijn. De zekerheid, waarmee verschijnselen als gevallen van een begrip worden samengevat en die, waarmee wij uit het omgeschreven begrip tot de verschijnselen terug komen, zijn geheel